

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

**Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»**

Критерії визначають рівень сформованості знань і вмінь учнів з ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ через інтегровані показники когнітивних процесів, навчальної діяльності, самостійності, комунікації та взаємодії, а також частоти й стабільності вияву сформованих умінь.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі літературні твори, персонажів, факти за значної допомоги. Має фрагментарні уявлення про літературні поняття.	Виконує окремі прості завдання за зразком: знаходить назву твору, автора, персонажа, окремі факти тексту.	Потребує постійного супроводу, пояснення та спонукання до виконання завдання.	Відповідає лише після прямого звернення, висловлювання короткі й фрагментарні. Потребує допомоги під час обговорення твору.	Вміння виявляються епізодично, переважно за значної допомоги вчителя.
2 / початковий	Розпізнає окремі елементи змісту твору, називає деяких персонажів, відтворює окремі літературні факти.	Виконує нескладні завдання за зразком: знаходить потрібну інформацію в тексті, встановлює прості відповідності між автором, твором і персонажем.	Працює за чіткою інструкцією, потребує постійного контролю та допомоги.	Дає короткі відповіді на прості запитання, за спонуканням бере участь у парній або груповій роботі.	Вміння виявляються нестійко та переважно у знайомих ситуаціях.
3 / початковий	Відтворює основні факти змісту окремих творів, розпізнає жанрові та образні	Виконує типові завдання: визначає тему твору, називає героїв, знаходить	Працює за запропонованим алгоритмом, частково	Може висловити елементарне враження від твору, відповідає на	Вміння виявляються переважно в типових

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
4 / середній	елементи за зразком. Потребує допомоги під час формулювання висновків.	у тексті потрібну інформацію, визначає окремі художні засоби.	контролює результат, потребує допомоги у виправленні помилок.	запитання, за підтримки долучається до обговорення.	завданнях і нестабільно.
	Розуміє основний зміст прочитаного твору, відтворює сюжет, визначає тему, ідею, основні образи за допомогою опор. Розуміє окремі літературознавчі поняття.	Виконує типові завдання за алгоритмом: характеризує персонажа, визначає елементи сюжету, знаходить художні засоби, відповідає на запитання за текстом.	Працює за алгоритмом, запропонованим учителем. Потребує допомоги під час аналізу та узагальнення матеріалу.	Висловлює просте ставлення до твору, відповідає на запитання, бере участь у нескладному обговоренні.	Демонструє базові вміння у більшості типових навчальних ситуацій.
5 / середній	Пояснює основний зміст твору, характеризує персонажів, визначає тему, ідею, проблематику. Розрізняє основні жанри та художні засоби.	Аналізує нескладні елементи художнього тексту, знаходить підтвердження власних думок у тексті, виконує завдання на встановлення зв'язків між подіями та образами.	Виконує більшу частину роботи за алгоритмом із періодичною допомогою. Може перевірити окремі результати.	Висловлює власне враження та ставлення до твору, слухає інших, бере участь у парній і груповій роботі.	Вміння виявляються регулярно у типових ситуаціях, але можуть бути нестійкими під час ускладнення завдання.
	Аналізує зміст і форму твору на базовому рівні, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між подіями та вчинками персонажів, пояснює роль окремих художніх засобів.	Самостійно виконує типові завдання з аналізу твору, характеризує образи, визначає проблематику, використовує текст для підтвердження власних висновків.	Працює переважно самостійно за відомим алгоритмом, може виявити й виправити очевидні помилки.	Аргументує просте читацьке судження, ставить запитання, бере участь у дискусії та спільному аналізі твору.	Вміння виявляються достатньо регулярно у типових навчальних ситуаціях.
7 / достатній	Аналізує художній текст, визначає тему, ідею, проблематику, особливості композиції та образної	Самостійно характеризує персонажів, аналізує художні засоби, визначає авторську позицію, порівнює образи й	Самостійно обирає відомий спосіб виконання завдання, планує послідовність роботи,	Чітко висловлює читацьку позицію, наводить аргументи з тексту, бере участь у дискусіях і творчій взаємодії.	Предметні вміння виявляються регулярно в більшості

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	системи, встановлює зв'язки між формою і змістом.	ситуації, застосовує літературознавчі поняття.	здійснює первинну перевірку результату.		передбачених навчальних ситуацій.
8 / достатній	Порівнює, узагальнює та систематизує літературний матеріал. Аналізує образи, художні засоби, композицію, стиль, проблематику та авторську позицію.	Комплексно аналізує художні твори, зіставляє твори різних авторів і культур, знаходить текстові підтвердження, формулює обґрунтовані висновки.	Самостійно планує роботу, добирає необхідні текстові матеріали, контролює проміжні результати та коригує власні дії.	Аргументовано висловлюється, використовує літературознавчу термінологію, враховує альтернативні погляди, конструктивно взаємодіє в групі.	Вміння виявляються стабільно в різних типових і частково змінених ситуаціях.
9 / достатній	Критично аналізує художній текст, інтерпретує образи та проблематику, зіставляє різні читацькі позиції, встановлює зв'язки між літературним твором і культурно-історичним контекстом.	Комплексно розв'язує аналітичні й інтерпретаційні завдання, порівнює твори, аргументує висновки цитатами або текстовими прикладами, оцінює художню своєрідність твору.	Повністю організовує власну навчальну діяльність у межах завдання, самостійно добирає необхідні джерела, здійснює самооцінювання.	Переконливо аргументує читацьку позицію, веде конструктивний діалог, ставить змістовні запитання, коректно реагує на інші інтерпретації.	Високий рівень умінь виявляється систематично у різноманітних навчальних ситуаціях.
10 / високий	Глибоко аналізує та інтерпретує художній твір, синтезує змістову й формальну інформацію, оцінює художні образи, авторські прийоми та культурний контекст.	Самостійно виконує складні аналітичні, інтерпретаційні та творчі завдання, порівнює різні твори й літературні явища, формулює оригінальні обґрунтовані висновки.	Самостійно визначає мету, планує роботу, добирає оптимальні способи аналізу, контролює та коригує власну діяльність.	Вільно й аргументовано комунікує, використовує точну літературознавчу термінологію, бере відповідальність за спільну роботу, конструктивно веде дискусію.	Вміння виявляються систематично, впевнено та в нових для учня/учениці ситуаціях.
11 / високий	Демонструє розвинене критичне, образне та системне мислення. Інтерпретує твір із різних	Комплексно досліджує літературний твір, самостійно працює з додатковими джерелами,	Високий рівень саморегуляції: самостійно визначає завдання, планує стратегію роботи, оцінює	Переконливо захищає власну інтерпретацію, аналізує позиції інших, веде змістовну дискусію,	Предметні вміння виявляються систематично, стабільно та в

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	позицій, зіставляє художні концепції, оцінює авторські рішення, виявляє підтексти та міжтекстові зв'язки.	порівнює літературні явища різних культур і епох, створює аргументовані інтерпретації.	якість результату та вносить необхідні корективи.	толерантно ставиться до різних читацьких поглядів.	широкому спектрі навчальних і творчих ситуацій.
12 / високий	Демонструє найвищий рівень критичного, творчого, образного й системного мислення. Самостійно створює глибокі інтерпретації, встановлює складні міжтекстові та культурні зв'язки, формулює оригінальні концептуальні висновки.	Творчо застосовує літературознавчі знання у нових ситуаціях; самостійно досліджує літературні явища, створює власні інтерпретаційні, дослідницькі та творчі продукти, переконливо обґрунтовує їх.	Повністю самостійно організовує навчально-пізнавальну діяльність, визначає мету й стратегію, прогнозує результат, здійснює рефлексію та вдосконалює власні способи роботи.	Є активним і відповідальним учасником комунікації, переконливо аргументує інтерпретацію, модерує дискусію, сприяє конструктивній взаємодії та спільному творчому результату.	Вміння виявляються постійно, стабільно та творчо — у стандартних, змінених, проблемних і нових читацьких та навчальних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
1–3 бали — початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про художні твори, їх авторів, персонажів і події. Розпізнає окремі літературні факти та поняття за зразком. Відтворює елементарну інформацію з тексту лише за допомогою вчителя. Потребує постійної підтримки під час читання, розуміння змісту, характеристики персонажів та висловлення власного ставлення до твору.
4–6 балів — середній	Учень/учениця розуміє основний зміст прочитаних творів, відтворює сюжет, визначає тему, основну ідею та основних персонажів. Розрізняє окремі жанрові та художні особливості твору. За алгоритмом виконує завдання з аналізу тексту,

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
7–9 балів — достатній	знаходить потрібну інформацію, характеризує персонажів, визначає окремі художні засоби. Висловлює просте власне ставлення до прочитаного за підтримки вчителя. Учень/учениця демонструє достатній рівень читацької та літературознавчої компетентності. Аналізує зміст і форму художнього твору, визначає тему, ідею, проблематику, характеризує образи, пояснює роль художніх засобів. Установлює зв'язки між подіями, образами та авторською позицією, порівнює твори й персонажів. Аргументує власну читацьку позицію, використовує текст для підтвердження висновків, бере активну участь в обговоренні та творчій роботі.
10–12 балів — високий	Учень/учениця демонструє глибокі, системні та усвідомлені знання із зарубіжної літератури. Самостійно й критично аналізує та інтерпретує художні твори, встановлює зв'язки між змістом, формою, культурно-історичним контекстом і авторською позицією. Порівнює літературні явища різних культур та епох, виявляє міжтекстові зв'язки, оцінює художню своєрідність творів. Аргументовано відстоює власну інтерпретацію, формулює оригінальні висновки, творчо застосовує літературознавчі знання у нових і проблемних ситуаціях, демонструє високий рівень самостійності та культури читання.

ОСНОВНІ ПРЕДМЕТНІ ОРІЄНТИРИ ДЛЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Під час оцінювання доцільно комплексно враховувати, наскільки учень/учениця:

№	Предметний орієнтир	Що враховується під час оцінювання
1	Читацька компетентність	Розуміє зміст художнього твору, читає та осмислює текст, визначає ключові події, образи, проблеми й авторські акценти.
2	Знання літературного матеріалу	Знає авторів, назви творів, жанри, основні факти літературного процесу, розуміє місце твору в культурному та історичному контексті.
3	Розуміння змісту та форми твору	Визначає тему, ідею, проблематику, сюжет, композицію, систему образів; розуміє взаємозв'язок змісту та художньої форми.

№	Предметний орієнтир	Що враховується під час оцінювання
4	Аналіз художнього тексту	Уміє аналізувати епізоди, образи персонажів, авторську позицію, художні деталі, символи та особливості побудови твору.
5	Інтерпретація твору	Формулює власне розуміння художнього твору, пропонує обґрунтовану інтерпретацію, враховує можливість різних читацьких трактувань.
6	Літературознавчі знання	Розуміє та правильно використовує поняття: жанр, сюжет, композиція, образ, художній засіб, тема, ідея, проблематика, стиль тощо.
7	Робота з текстом	Знаходить необхідну інформацію в художньому творі, добирає текстові докази, аналізує художні деталі та використовує їх для підтвердження власних висновків.
8	Порівняльний аналіз	Порівнює твори, персонажів, теми, проблеми та художні засоби; встановлює спільне й відмінне між літературними явищами різних авторів, країн та епох.
9	Культурно-історичний контекст	Розуміє зв'язок літератури з історією, культурою, мистецтвом і суспільством; пояснює вплив епохи на творчість письменника та художній твір.
10	Критичне мислення	Аналізує різні погляди на твір, оцінює аргументи, ставить проблемні запитання, формує власні обґрунтовані судження.
11	Аргументоване висловлення	Чітко формулює власну читацьку позицію, аргументує її прикладами з тексту, послідовно будує усне й письмове висловлення.
12	Комунікація та взаємодія	Бере участь у дискусіях, діалогах, дебатах, групових та парних формах роботи; слухає думки інших і коректно реагує на альтернативні інтерпретації.
13	Творча діяльність	Створює власні творчі роботи за мотивами літературних творів: есе, відгуки, характеристики, інтерпретації, презентації, творчі проекти та інші продукти.
14	Самостійність у навчанні	Самостійно читає твори, добирає додаткову інформацію, планує роботу, визначає способи виконання завдань, перевіряє та вдосконалює власний результат.

№	Предметний орієнтир	Що враховується під час оцінювання
15	Ціннісне осмислення літератури	Усвідомлює гуманістичні цінності творів, осмислює проблеми добра і зла, свободи, відповідальності, гідності, любові, дружби, морального вибору та інших загальнолюдських цінностей.
16	Емоційно-ціннісне ставлення	Виявляє особисте ставлення до прочитаного, співпереживає персонажам, оцінює їхні вчинки, співвідносить проблематику твору із власним життєвим і читацьким досвідом.
17	Міжпредметні та міжкультурні зв'язки	Встановлює зв'язки літератури з історією, мистецтвом, музикою, культурою, мовами та іншими освітніми галузями; розуміє різноманітність культурних традицій.
18	Застосування знань у нових ситуаціях	Творчо переносить набуті літературні знання та читацький досвід на нові тексти, проблемні питання й нестандартні навчальні ситуації.

Під час оцінювання важливо враховувати не лише **знання змісту твору**, а й те, наскільки учень/учениця **розуміє, аналізує, інтерпретує, аргументує, порівнює, оцінює та творчо застосовує** набуті знання, а також виявляє **самостійність, читацьку активність і ціннісне ставлення до літератури**.